

Justitiedepartementet

Internationell verkställighet i brottmål

Er beteckning Ju2024/01257

Kriminalvården ser positivt på att lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom ses över.

Myndigheten har följande synpunkter på förslagen i utkastet till lagrådsremiss.

Synpunkt avseende framställningens innehåll

För att verkställighet av fängelsestraff ska kunna hanteras på ett rättssäkert sätt är det nödvändigt att det i framställningen om överförande finns tillförlitliga uppgifter om eventuell verkställd tid och eventuella tillgodoräknanden i den andra staten. Det vore därför önskvärt att det i 3 kap. 6 § i den föreslagna lagen anges att uppgifter som är av betydelse för fortsatt verkställighet i Sverige ska framgå av framställningen.

Synpunkter avseende medgivande

Enligt den föreslagna lagen ska det endast vara möjligt att besluta att sända över en dom för verkställighet och att besluta att erkänna och verkställa en utländsk dom om den andra staten har medgett detta (se 2 kap. 1 § 3 och 3 kap. 1 § 3 i den föreslagna lagen samt s. 90 i utkastet). Begreppet medgivande används även i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen (europeiska verkställighetslagen), men då med en annan innebörd. Av detta skäl bör det förtydligas om kravet på medgivande innebär att den andra staten måste ha lämnat samtycke till överföring (dvs. om medgivande är samma sak som samtycke enligt artikel 3.1 f överförandekonventionen) eller om det innebär att den andra staten har framställt om överförande (dvs. gjort en preliminär bedömning vid framställningen, jfr. resonemanget på s. 119 i utkastet).

Det bör vidare övervägas om 2 kap. 4 § i den föreslagna lagen är ändamålsenligt utformad utifrån brottmålsdomskonventionens bestämmelser. Samarbetet enligt den aktuella konventionen är tvingande och en överflyttning av verkställigheten ska i princip föregås av ett domstolsförfarande i den verkställande staten. Det kan därför vara tveksamt om det i dessa ärenden är möjligt att besluta att inte sända över domen för verkställighet efter beslut som meddelas genom dom i den andra staten.

Synpunkt avseende översättning

I utkastet anges att handlingar som skickas till Sverige ska vara översatta av den andra staten (s. 82). I nuläget är det dock vanligt att icke översatta handlingar skickas från annan

stat. Hur detta kommer att hanteras framöver bör noga följas, då myndighetens kostnader för översättning i dessa ärenden annars kan komma att öka.

Synpunkter avseende överföring av rättspsykiatrisk vård

I utkastet framhålls att en förutsättning för att en dom på rättspsykiatrisk vård ska kunna överföras till en annan stat är att lämplig vård kan tillhandahållas i den verkställande staten (s. 94 och 205 i utkastet). Att bedöma vad som är lämplig vård kan vara förenat med svåra ställningstaganden. Ytterligare vägledning kring när det skulle vara olämpligt att genomföra en överföring av en dom på rättspsykiatrisk vård vore därför önskvärt.

I utkastet uttalas att det ibland kan bli aktuellt att transportera en dömd till Sverige för genomgående av rättspsykiatrisk undersökning inför domstols beslut om anpassning av påföljd till rättspsykiatrisk vård (s. 125-126). Någon sådan undersökning har hittills, såvitt Kriminalvården känner till, aldrig genomförts i Sverige inför ett beslut om anpassning av påföljd enligt europeiska verkställighetslagen. Beslut har i stället fattats på skriftligt underlag från den andra staten. Förutsättningarna för en sådan hantering skulle därför med fördel kunna belysas ytterligare. Om den dömde ska kunna transporteras till Sverige för att genomgå en rättspsykiatrisk undersökning, behöver frågan om denne ska kunna vara frihetsberövad i avvaktan på transport tillbaka till den andra staten om domstolen upphäver beslutet om verkställighet i enlighet med 3 kap. 21 § 3 i den föreslagna lagen också utredas. Om den dömde efter ett sådant beslut ska kunna bli föremål för tvångsmedel för att trygga möjligheten att återföra denne till den andra staten bör det tydligare anges i lag.

Synpunkt avseende transport och transportplanering

I utkastet anges att det är den andra staten som ansvarar för att den dömde transporteras till Sverige i ärenden om överföring av verkställigheten hit (s. 132). I enlighet med artikel 17.5 överförandekonventionen, som oftast tillämpas vid överföring av intagna enligt internationella verkställighetslagen, är det Sverige som i dessa fall ansvarar för transporten. Vid ärenden om överföring från Sverige är det i stället den andra staten som ansvarar för transporten. Det torde vara lämpligare att utforma regelverket så att det överensstämmer med överförandekonventionen, eftersom det kan förväntas underlätta transportplaneringen med den andra staten.

Synpunkt avseende överklagande

Såsom påpekats i utkastet till lagrådsremiss kan Kriminalvårdens beslut att inte göra en framställning vara avhängig andra faktorer än om lagens förutsättningar för överförande är uppfyllda (se s. 174–175 i utkastet). I majoriteten av fallen är det dock lagens förutsättningar som prövas när myndigheten beslutar om en framställning ska göras eller inte. Att Kriminalvårdens beslut att inte göra en framställning om överförande då inte ska kunna överklagas framstår som främmande. Kriminalvården förordar därför att myndighetens slutliga beslut i ärendet ska vara överklagbart, oavsett om det fattas direkt efter en ansökan från den dömde innan framställning görs eller efter att den andra staten

medgett att domen sänds över. I sådana fall kan övervägas om överklagandemöjligheten enligt 7 kap. 5 § 1 i den föreslagna lagen bör omformuleras.

Synpunkt avseende upphävande av beslut

I utkastet anges att ett beslut om att en utländsk dom på frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige ska upphävas bl.a. om den andra staten har meddelat den dömde nåd eller amnesti (se 3 kap. 21 § i den föreslagna lagen samt s. 103–104 i utkastet). Det vore bra med ett förtydligande av om ett beslut om upphävande eller annat ändringsbeslut ska fattas i de fall den andra staten meddelar den dömde nåd eller amnestier som inte innebär att påföljden helt bortfaller, exempelvis att ett utdömt fängelsestraffs längd ändras och sätts ned (jfr. t.ex. artikel 5 och 6.1 i avtal med Thailand om samarbete rörande verkställighet av straffrättsliga påföljder).

Synpunkt avseende övergångsbestämmelser

Det kan finnas skäl att förtydliga vad som avses med att ett ärende har inletts (se s. 192 jfr. med s. 256 i utkastet). Ärenden i vilka framställning har översänts innan ikraftträdande skulle kunna fortsätta att handläggas enligt äldre lagstiftning. Om handlingar har översänts till den andra staten innebär det både kostnader och dröjsmål om framställningen ska återkallas och skickas på nytt enligt den nya lagstiftningen.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen, tillika avdelningschefen för rättsavdelningen, Caroline Oredsson efter föredragning av verksjuristen Karolina Markgren. Chefen för enheten för myndighetsjuridik Martin Lorentzon, chefen för enheten för klientjuridik Lisa Gezelius, chefen för sektionen för internationella klientärenden och straffidsberäkning Elina Ahlqvist, chefen för sektionen för verksjuridik – verkställighet, straffrätt m.m. Miriam Gewarges och rättsvårdsexperten Åsa Brask Gustafsson har varit med vid den slutliga handläggningen av ärendet.

Caroline Oredsson